

- ☆ چرا ساعت ۱۲ همیشه ظهر شرعی نیست ؟
- ☆ درجه شرائطی ازدواج دوهمخون ضرر بهداشتی دارد ؟ !
- ☆ آیا در قرآن و روایات راجع به گروی بودن زمین اشاره و یا تصریح شده است ؟
- ☆ فلسفه ختنه کردن چیست ؟ !

شکلی ، بدور آفتاب میگردد ؛ در مدت یکسال شمسی آفتاب در یکی از دو کانون این بیضی واقع است . بنا بر این فاصله زمین از آفتاب همیشه يك اندازه نیست . نقطه‌ای را که زمین منتهای دوری از آفتاب پیدا میکند ، « اوج » گویند و نقطه‌ای که نهایت نزدیکی را از آفتاب حاصل می-

پرسش اول :

یکی از خوانندگان گرامی از ما سؤال میکند چرا ظهر شرعی در بعضی از فصول سال ساعت ۱۲ و گاهی ربع ساعت بالاتر و احیاناً چند دقیقه کمتر از ۱۲ می باشد ؟

پاسخ (۱) :

میدانیم که زمین در روی يك مدار بیضی

۱ - پاسخ از جناب آقای سید باقر

هیوی .

← پیامبر در خانه همسرش عایشه بستری میگردد

رسول خدا از طلب آموزش برای اهل بقیع فارغ شد و آهنگ خانه نمود ؛ سردرد شدید بر او مستولی شده و تاب و توان را از او سلب نموده بود ؛ هنگامی که گام به خانه عایشه نهاد ؛ بی اختیار ناله‌ی بلند شد و گفت وای سرم ، کمی در خانه عایشه استراحت نمود ؛ در همان موقع نیز همسروی دچار سردرد شدید شده بود ؛ پیامبر خواست بسان سابق با او مزاح نماید و رنج و درد بیماری را به دست فراموشی بسپارد ؛ اما شدت درد به قدری بود ؛ که مجال اینکار را نداد . ساعتی چند در بستر آرامید ، درد کمی آرام گرفت ، تصمیم گرفت که برخیزد ، و به - خانه‌های همسرانش سری بزند و با هر يك و با هر کدام وداع نماید وقتی به در خانه «میمونه» رسید درد شدت یافت همسران خود را فراخواند ، و از آنان درخواست نمود تا راضی شوند او در خانه «عایشه» بستری گردد (۱) و همگی به این کار رضایت دادند .

۱ - سیره ابن هشام ج ۲ ص ۶۴۳ .

وسطی این اختلافات موجود است منتها کمتر از آنچه مذکور داشتیم. بهمین جهت در تقاویم بزرگ ربع ورقی ، ستونی بنام ساعت وسطی ثبت میکنند و اختلاف هر روز را در آن می نگارند .

بدیهی است که همین اختلافات برای طلوع آفتاب و غروب آن نیز باید منظور شود . ولی چهار روز از سال است که اختلاف صفر میشود .

توضیح دیگری که در این باره

میتوان داد ای که فرض کنید دوربینی را در سطح نصف النهار مکان قرار داده باشیم و ساعت دقیقی نیز همراه داشته باشیم در اینصورت ظهر حقیقی وقتی است که مرکز آفتاب بر مرکز این دوربین نصف النهاری واقع شود . حال اگر ساعت خود را ملاحظه نمائیم یا چند دقیقه ای به ساعت ۱۰ مانده است و یا چند دقیقه از آن گذشته است مگر آن چهار روزی که قبلا گفتیم یعنی در هر يك از آنها بمحضی که عقربه های ساعت ، روی ۱۲ منطبق شدند مرکز آفتاب نیز در مرکز عدسی دوربین نصف النهاری قرار میگردد .

پرسش دوم :

یکی از خوانندگان گرامی از ما سؤال میکند درجه شراطی ازدواج دو همخون احتمال ضرر بهداشتی دارد ؟!

نماید «حَضِیض» مینامند. پس بموجب قانون جاذبه عمومی وقتیکه از اوج بسمت حَضِیض میرود ، سرعتش رفته رفته رو با افزایش میگذارد و بالعکس هنگامی که از حَضِیض بطرف اوج میرود ، سرعتش کم کم کاهش می یابد .

بنابراین حرکت زمین بدور آفتاب، حرکت یکنواخت نیست. برعکس، حرکت عقربه های ساعت (یعنی دستگاه وقت شناسی) حرکت یکنواخت است . پس این دو حرکت هرگز نمیتوانند با هم توافق نمایند . بهمین جهت است که ظهر حقیقی (یعنی هنگامیکه مرکز قرص آفتاب بنصف النهار مکان ، میرسد چون ساعت را نگاه کنیم ، یا چند دقیقه ساعت ۱۲ مانده است و یا چند دقیقه از آن گذشته است . این چنین ساعت را ساعت «وسطی» گویند .

منتهای اختلاف ساعت وسطی با ساعت حقیقی در ظهر ۲۲ بهمن است. یا بعبارت روشنتر ظهر حقیقی در ۲۲ بهمن ۱۴ دقیقه و ۳۰ ثانیه بعد از ساعت ۱۲ واقع می- شود. بالعکس ظهر حقیقی دوازدهم آبانماه ۱۶ دقیقه و ۲۴ ثانیه قبل از ساعت ۱۲ است و این همان است که در رساله های عملیه با تقریب جزئی ربع ساعت ، بعد یا قبل از ساعت ۱۲ نوشته اند .

در تمام ایام ، بین ساعت حقیقی و ساعت

پاسخ: (۱)

در حدود يك قرن پيش « مندل » پس از هشت سال تحقیق اصولی را در مسأله « توارث » کشف کرده در اینجا بزبان ساده برای خوانندگان محترم شرح داده خواهد شد .

اگر دوش را که یکی سفید و دیگری خاکستری است انتخاب نموده و آنها را با یکدیگر آمیزش دهیم بچه آنها بدون استثنا خاکستری خواهد شد و از جفت -

گیری این دسته با یکدیگر عده موش خاکستری رنگ و بعضی سفید بوجود می آیند . رنگ سفید و یا خاکستری را اصطلاحاً يك صفت مینامند . چنانکه ذکر شد موشهای نسل اول همگی خاکستری رنگ هستند یعنی یکی از دو صفتی که در والدین وجود داشت کاملاً ظاهر ، و دیگری مخفی مانده است اصطلاحاً صفتی را که ظاهر شده (رنگ خاکستری) بارز و یا غالب و صفتی را که مخفی مانده است (رنگ سفید) نهفته و یا مغلوب مینامند .

عامل مولد صفت (رنگ خاکستری و یا سفید) در مثال یاد شده « ژن » نامیده می شود که بوسیله سلولهای تناسلی از والدین بفرزندان منتقل میگردد .

هر گاه سلولهای تناسلی ایجاد کننده

(۱) پاسخ از جناب آقای دکتر فریدون

زنگنه .

حیوانی از حیث ژنهای مولد آن صفت یکسان باشند آن حیوان را از حیث صفت خالص (هموزیگوت) مینامند . مسلم است که چنین موجودی خود سلولهای تناسلی مشابهی از نظر ایجاد همین صفت بوجود خواهد آورد و در نتیجه آمیزش دو فرد خالص همیشه منجر به ایجاد فرزندی خواهد شد که از نظر صفت مورد نظر ؛ کاملاً شبیه بوالدین خود هستند .

هر گاه سلولهای تناسلی ایجاد کننده حیوانی ، از حیث ژنهای مولد آن صفت یکسان نباشند آن حیوان را از نظر صفت ناخالص (هتروزیگوت) گویند . در مثال مذکور موشهای خاکستری رنگی که در نسل اول پیدا شدند موجودات ناخالصی هستند زیرا هر کدام دارای يك ژن مولد برنگ خاکستری ، و يك ژن مولد برنگ سفید میباشند و شکی نیست که سلولهای تناسلی این افراد نیز یکسان نبوده بلکه ۵۰ درصد آنها حاوی ژن مولد رنگ خاکستری و ۵۰ درصد حاوی ژن مولد رنگ سفید ، میباشد . بدیهی است که نتیجه آمیزش در فرد ناخالص همیشه منجر بایجاد فرزندی که از نظر صفت مورد نظر ، شبیه والدین خود باشد نمیکردد . در مثال مذکور موشهای نسل دوم بعضی سفید و عده ای خاکستری هستند .

بامقدمه ای که جهت آشنائی خوانندگان

گرامی با مقدمات علم وراثت ذکر شد اینک مجعلا به اصل مطلب که بررسی ازدواج دونفر همخون از نظر پزشکی است می-پردازیم.

امروزه ثابت شده که هرگاه در خانواده ای که یک بیماری ارثی موجود باشد ازدواج دو نفر همخون در این خانواده خالی از مخاطره نخواهد بود. زیرا احتمال تظاهر آن بیماری ارثی در فرزندان ناشی از ازدواج همخون، بمراتب بیشتر از ازدواج غیر همخون خواهد بود (در ذیل توضیح بیشتری در این باره داده خواهد شد).

اگر دوفرد مبتلا به یک بیماری ارثی غالب، ازدواج کنند تمامی فرزندان دارای ژنهای غیر طبیعی بوده و عبارت دیگر هموزیگوت خواهند بود، فرزندان مبتلا معمولاً بیماریشان شدیدتر از هر کدام از والدین خواهد بود. و شدت بیماری بقدری است که در بعضی موارد هموزیگوت قبل از تولد و یا مدت کوتاهی بعد از آن ممکن است منجر بمرگ گردد.

حال اگر یکی از والدین، ژن مولد این بیماری ارثی غالب را نداشته باشد تمامی فرزندان مبتلا نشده و بیماری آنها از پدر و یا مادر شدید تر نخواهد بود.

در مورد یک بیماری ارثی مغلوب اگر

والدین هر دو « هتروزیگوت » باشند $\frac{1}{4}$ فرزندان به بیماری مبتلا خواهند شد در حالیکه اگر یکی از والدین ژن بیماریزارا نداشته باشد هیچکدام از فرزندان به بیماری مبتلا نخواهند شد. البته در شق دوم گرچه نیمی از فرزندان « هتروزیگوت » خواهند بود ولی چون بیماری ارثی مغلوب است در « هتروزیگوتها » بیماری نمیتواند تظاهر نماید.

با در نظر گرفتن مراتب بالا توصیه می-شود که حتی الامکان افراد از ازدواج همخون بپرهیزند.

پرسش سوم:

یکی از خوانندگان گرامی از ما سؤال میکند آیا در قرآن و روایات دلائلی به کروی بودن زمین داریم؟

پاسخ:

یکی از اسرار هستی که در قرآن به آن اشاره شده، موضوع کروی بودن زمین است و این حقیقت از آیات زیر استفاده میشود:

۱- **واورثنا القوم الذین کانوا یستضعفون مشارق الارض و مغاربها (۱):**

آن گروهی را که ذلیل و خوار شده می شدند و ارباب مشرقها و مغربهای زمین

مقید بود که نماز مغرب رادر تاریکی شب و نماز صبح رادر تاریکی کامل (آخر شب) بخواند؛ اما من برخلاف او بودم هر موقع آفتاب غروب میگرد نماز مغرب را خوانده و هر موقع فجر طلوع مینمود، نماز صبح را بجا می آوردم او از من خواست که من نیز مانند او رفتار کنم و عمل خود را چنین توجیه میکرد: آفتاب پیش از آنکه بر سر زمین ما طلوع کند، بر دیگران طلوع مینماید و هنگامیکه از سر زمین ما ناپدید میشود هنوز بر گروهی دیگر طالع و نور افشان است (۴)

امام صادق میفرماید: من به او گفتم: وظیفه ما اینست که هر موقع آفتاب از افق ما ناپدید شد، نماز مغرب را بخوانیم نباید در انتظار غروب خورشید از نقاط دیگر باشیم و هر موقع فجر صادق طلوع کرد، بر ما است که نماز صبح را بخوانیم اگر چه خورشید در همان موقع بر نقاط دیگر طالع باشد، چنانکه بر مردم همان نقاط لازم است، نمازهای خود را، طبق

۴ - اگر نماز مغرب رادر تاریکی شب میخوانم برای آنست که اطمینان پیدا کنم که آفتاب از تمام سرزمینهای مجاور ما غروب کرده و اگر نماز صبح رادر تاریکی! آخر شب میخوانم برای این است که نماز را پیش از آنکه آفتاب در نقاط دیگر طلوع کند، انجام داده باشم!

بقیه در صفحه ۶۳

قرار دادیم .

۲ - رب السماوات والارض وما بینهما ورب المشارق (۲)

خدای آسمانها و زمین و آنچه در میان آنها، و خدای مشرقها .

۳ - فلا اقسام بر رب المشارق و المغارب ان القادرون (۳) :

به خدای مشرقها و مغربها سوگند ما قادر و توانائیم .

توضیح اینکه: این آیات همگی حاکی از تعدد مشرقها و مغربها و نقطه طلوع و غروب آفتاب است که لازمه آن کروی بودن زمین میباشد زیرا در صورت کروی بودن زمین، طلوع خورشید بر جزئی از اجزاء آن، ملازم با غروب آن، از جزء دیگر است، و تعدد مشرق و مغرب خورشید، بدون تکلف دلالت بر کروی بودن زمین دارد .

روایات و کروی بودن زمین

از روایاتی که از پیشوایان معصوم ما وارد شده است، بخوبی می توان کروی بودن زمین را استفاده کرد از آن جمله روایتی است که از حضرت صادق (ع) به مضمون زیر نقل گردیده است :

امام صادق (ع) فرمود: در یکی از اسفرها مردی با من همسفر گردید، او

۲ - معارج ۷۰: ۴۰

۳ - صافات - ۵